

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI i KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI i KONSUMENTÓW
W KATOWICACH

40-024 Katowice, ul. Powstańców 41a
Tel./Fax (0-32) 256-46-96, Tel/Fax (0-32) 255-26-47, Tel. /Fax (0-32) 255-44-04
E-mail: katowice@uokik.gov.pl

Katowice, dn.31.03.2003r.

RKT-61/01/03/MF

DECYZJA Nr RKT-11/2003

Na podstawie art. 104 k.p.a. i art. 28 ust. 6 oraz art. 23d w związku z art. 23a ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122, poz. 1319; z 2001r. Nr 110, poz. 1189 i Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002r. Nr 129, poz. 1102 i Nr 166, poz. 1360), po rozpatrzeniu sprawy wszczętej na wniosek Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Raciborzu Starostwo Powiatowe w Raciborzu ul. Klasztorna 6 47-400 Racibórz, w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **stwierdza się**, że praktyka Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Jastrzębiu Zdroju ul. Wrocławska 2 44-335 Jastrzębie Zdrój, polegająca na wprowadzeniu podwyżki opłat za dostarczoną energię ciepłą dla odbiorców z terenu Raciborza **nie narusza** zbiorowych interesów konsumentów.

Uzasadnienie

Do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej Organem Antymonopolowym) wpłynął wniosek Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Raciborzu (zwanego dalej Rzecznikiem) o wszczęcie postępowania przeciwko Przedsiębiorstwu Energetyki Ciepłej w Jastrzębiu Zdroju (zwane dalej PEC) w sprawie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów (karta nr 3).

W uzasadnieniu wniosku Rzecznik stwierdził, że zatwierdzona przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki decyzją z dnia 27.11.2002r. Taryfa dla ciepła PEC jest niezgodna z treścią art. 45 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54, poz. 348 z późn. zm.) oraz § 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 14 grudnia 2000r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz.U. z 2001r. Nr 1, poz. 7). W związku z powyższym odbiorcy energii ciepłej – mieszkańcy Raciborza zostaną obciążeni wysokim wzrostem stawki opłat za energię ciepłą.

Na potwierdzenie zarzutów Rzecznik przesłał korespondencję otrzymaną od Prezydenta Miasta w Raciborzu, która była m.in. prowadzona z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki (zwany dalej Prezesem URE) oraz Wojewodą Śląskim (karty nr 4-18).

W związku z w/w wnioskiem w dniu 10.02.2003r. Organ Antymonopolowy wszczął postępowanie w sprawie naruszania zbiorowych interesów konsumentów przez Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Jastrzębiu Zdroju poprzez wprowadzenie znacznej podwyżki opłat za dostarczoną energię ciepłą dla odbiorców z terenu Raciborza (karty nr 26-27).

W odpowiedzi na postanowienie o wszczęciu postępowania PEC stwierdził, że w dniu 12.06.2002r. złożył do Prezesa URE wniosek o zatwierdzenie taryfy. Taryfa ta została zatwierdzona dopiero w dniu 27.11.2002r. po przeprowadzeniu przez Prezesa URE dogłębnej analizy i weryfikacji kosztów działalności ciepłowniczej PEC oraz ustaleniu bardzo

mobilizujących współczynników korekcyjnych (karty nr 50-52). Zdaniem PEC obecnie obowiązująca Taryfa dla ciepła została zatwierdzona przez Prezesa URE w całkowitej zgodności z przepisami zawartymi w art. 45 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo energetyczne oraz przepisami zawartymi w § 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 12 października 2000r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie ciepłem (Dz. U. Nr 96, poz. 1053), tj. z zachowaniem pełnej ochrony interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen. PEC stosuje w rozliczeniach za sprzedane ciepło wyłącznie ceny i stawki opłat zawarte w Taryfie zatwierdzonej przez Prezesa URE. Zdaniem PEC nawet stosunkowo wysoki wzrost tylko jednego ze składników za ciepło, tj. w niniejszym postępowaniu stawki opłat za zamówioną moc cieplną z kotłowni lokalnych, nie stanowi o całości kosztów ponoszonych przez odbiorców, gdyż należy także uwzględnić poziom stawek opłat za ciepło, tj. za jednostkę sprzedanego ciepła. Stąd też PEC przewiduje, że całoroczny wzrost kosztów zakupu ciepła z kotłowni lokalnych, a ponoszonych przez odbiorców z obszaru Raciborza wyniesie od 10 % do 13 %.

W oparciu o zgromadzony w postępowaniu materiał dowodowy Organ Antymonopolowy ustalił następujący stan faktyczny oraz zważył co następuje.

W dniu 27.11.2002r. Prezes URE na podstawie art. 47 ust. 1 i 2, art. 23 ust. 2 pkt 2 lit. b i c w związku z art. 30 ust. 1 i 45 ustawy Prawo energetyczne po rozpatrzeniu wniosku PEC wydał decyzję administracyjną, którą zatwierdził Taryfę dla ciepła ustaloną przez w/w przedsiębiorcę (karty nr 53-54).

W uzasadnieniu decyzji Prezes URE stwierdził, że PEC opracowało taryfę zgodnie z zasadami określonymi w art. 45 ustawy Prawo energetyczne oraz rozporządzeniu Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie ciepłem. Bazowe ceny i stawki opłat skalkulowane zostały przez PEC na podstawie uzasadnionych kosztów prowadzenia działalności. W piśmie z dnia 07.01.2003r. kierowanym do Prezydenta Miasta Racibórz, Dyrektor Południowego Oddziału Terenowego Urzędu Regulacji Energetyki z siedzibą w Katowicach szczegółowo przedstawił przesłanki, którymi kierował się Prezes URE zatwierdzając Taryfę PEC (karty nr 22-24).

Zgodnie z art. 23 a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Art. 23 a ust. 2 w/w ustawy stanowi, że za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ kodeksu postępowania cywilnego, naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą lub wprowadzającą w błąd reklamę i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów.

Z wniosku Rzecznika wynika, że zarzuca on PEC działanie bezprawne, które godzi w zbiorowe interesy konsumentów, przy czym działanie to nie jest związane ze stosowaniem postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, ani też nie jest związane z czynami nieuczciwej konkurencji godzącymi w zbiorowe interesy konsumentów.

Stąd też, aby działanie PEC mogło zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest spełnienie następujących przesłanek:

- działanie musi być bezprawne,
- działanie powyższe musi godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Z wniosku o wszczęcie postępowania wynika, że Rzecznik stoi na stanowisku, iż pobieranie przez PEC cen i opłat za dostarczone ciepło w oparciu o postanowienia zatwierdzonej przez

Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki decyzją z dnia 27.11.2002r. Taryfy dla ciepła PEC jest bezprawne i narusza zbiorowe interesy konsumentów – odbiorców ciepła z terenu Raciborza. Na uzasadnienie powyższego stanowiska Rzecznik wskazał, że w/w Taryfa jest niezgodna z treścią art. 45 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo energetyczne oraz rozporządzeniem wykonawczym do tej ustawy.

W pierwszej kolejności należy zatem podnieść, że zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne przedsiębiorstwa energetyczne posiadające koncesję ustalają taryfy dla ciepła, które podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa URE. Taryfy dla ciepła powinny zapewniać pokrycie uzasadnionych kosztów działalności przedsiębiorstw energetycznych, m.in. w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przesyłania, dystrybucji lub obrotu paliwami i energią oraz ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen (art. 45 ust. 1 w/w ustawy). Przedsiębiorstwa energetyczne różnicują ceny i stawki opłat określone w taryfach dla ciepła dla różnych grup odbiorców wyłącznie ze względu na uzasadnione koszty spowodowane realizacją świadczenia.

Szczegółowe zasady kształtowania i kalkulacji taryf dla ciepła oraz szczegółowe zasady rozliczeń w obrocie ciepłem określa na podstawie upoważnienia wynikającego z art. 46 ust. 1 Prawa energetycznego Minister Gospodarki – w oparciu o to upoważnienie zostało wydane rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 12 października 2000r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie ciepłem (Dz. U. Nr 96, poz. 1053). § 3 pkt 2 w/w rozporządzenia stanowi, że przedsiębiorstwo energetyczne opracowuje taryfę w sposób zapewniający ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen.

Należy zauważyć, że w świetle postanowień ustawy Prawo energetyczne, taryfy dla ciepła powinny zapewniać pokrycie uzasadnionych kosztów działalności przedsiębiorstw energetycznych oraz ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen.

Kwestia oceny, czy przyjęte jako podstawę tworzenia taryfy koszty są uzasadnione, czy też nie, podlega kognicji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, który bada taryfę i w sytuacji, gdy uzna, iż została ona opracowana zgodnie z prawem zatwierdza ją w drodze decyzji administracyjnej. Tak więc, żądanie przez PEC cen i opłat w wysokości określonej w Taryfie zatwierdzonej decyzją Prezesa URE należy uznać za uzasadnione i zgodne z prawem. Taryfa zatwierdzona przez Prezesa URE, który jest centralnym organem administracji rządowej nie podlega ocenie przez Organ Antymonopolowy. Organ Antymonopolowy nie jest uprawniony do kwestionowania zachowania przedsiębiorstwa energetycznego w zakresie stosowanych przez niego cen i stawek opłat, jeśli ceny te i stawki zawarte są w taryfie zatwierdzonej decyzją Prezesa URE. Jedynym podmiotem uprawnionym do oceny Taryf zatwierdzonych decyzją Prezesa URE jest Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów o czym stanowi art. 479⁴⁶ K.p.c. W państwie prawa niemożliwą jest sytuacja w której dwa organy orzekałyby w tej samej sprawie i wydawały przy tym przeciwstawne rozstrzygnięcia, tzn. aby Prezes URE zatwierdzał taryfy, a Organ Antymonopolowy swoją decyzją je podważał. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (poprzednia nazwa Sąd Antymonopolowy) w swoich wyrokach, np.: wyrok z dnia 09.01.2002r. sygn. akt XVII Ama 11/01, wyrok z dnia 14.01.2002r. sygn. akt XVII Ama 17/01, wyrok z dnia 15.05.2002r. sygn. akt XVII Ama 95/01, wyrok z dnia 20.05.2002r. sygn. akt XVII Ama 92/01.

W świetle treści wniosku o wszczęcie postępowania zasadnym jest przyjęcie twierdzenia, iż w istocie Rzecznik kwestionuje poprawność Taryfy dla ciepła PEC zatwierdzonej w drodze decyzji przez Prezesa URE. Jak wskazano powyższej Organ Antymonopolowy nie jest władny do oceny, czy Taryfa dla ciepła dla PEC, a tym samym decyzja Prezesa URE zatwierdzająca tą Taryfę są zgodne z przepisami prawa energetycznego. Jedynym uprawnionym do tego organem jest Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że pobieranie przez PEC cen i stawek opłat w wysokości określonej w Taryfie zatwierdzonej przez Prezesa URE nie jest działaniem

bezprawnym, a tym samym nie została spełniona pierwsza z przesłanek warunkujących uznanie określonego zachowania za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Ponadto, jak wskazano to wcześniej zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo energetyczne taryfy dla ciepła powinny zapewniać ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen. W sytuacji zatwierdzenia przez Prezesa URE w drodze prawomocnej decyzji taryfy dla ciepła należy przyjąć, że taryfa ta zapewnia ochronę interesów odbiorców, w tym konsumentów przed nieuzasadnionym poziomem cen. Tym samym na straży interesów odbiorców stoi Prezes URE, który w procesie zatwierdzania taryfy czuwa, aby stawki cen i opłat zawartych w taryfie uwzględniały zarówno interesy przedsiębiorstwa ciepłowniczego, jak i jego kontrahentów. Stąd też nie można stwierdzić, aby pobieranie przez PEC stawek i opłat zawartych w Taryfie godziło w zbiorowe interesy konsumentów, a tym samym nie została spełniona druga z przesłanek warunkujących uznanie określonego zachowania jako praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

W związku z powyższym należało orzec jak w sentencji.

Od niniejszej decyzji przysługuje stronom prawo wniesienia odwołania do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za pośrednictwem Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach, w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia decyzji.

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach
Alicja Kral